

Anker Jørgensens nytårstale

Taler

Anker Jørgensen
Statsminister

Dato

1. januar 1982

Omstændigheder

[korrekt tekst nu, mangler gennemlæsning]

Vi har inden for kort tid haft to valg. Et til kommunerne og et til Folketinget.

Der er sikkert nogen, der synes, det er for meget af det gode. Og det er også en kendsgerning, at vi har haft valg hvert andet år i de seneste då, og der er nogen, der mener, at dette er et udtryk for en vis opløsning af vores demokrati.

Jeg vil gerne tilkendegive, at vi skal søge at undgå valg i utide. Men jeg vil også have lov at sige, at valg jo egentlig er udtryk for, at vi i Danmark har en lykkelig situation. Vi kan, når det er nødvendigt, frit penge befolkningen, hvorledes vort folkestyre skal være sammensat.

Der er nu dannet en regering, og jeg tror, det er godt, den er dannet, inden vi går ind i det nye år. Jeg tror, det er et godt år for Folketinget, som starter sin samling den 12. januar.

Der er ingen tvivl om, at vi kommer til at stå over for meget store opgaver. Men det ville enhver anden regering også gøre. Og vi ved også, at vort erhvervsliv, vort Folketing, ja, også befolkningen kommer til at møde mange af de problemer, som også regeringen møder.

Men hverken I eller vi og befolkningen må lade os lamme. Vi skal unde, og vi må finde frem til måder, vi kan samarbejde på.

Der er i øjeblikket en bølge af arbejdsløshed over store dele af verden. Og selv om vi i Danmark har fået flere arbejdspladser, end da krisen begyndte, så er det alligevel en kendsgerning, at vi lige før jul kunne notere 300.000 arbejdsløse.

Der er dem, der mener, at der ikke er noget at gøre ved arbejdsløsheden. Jeg mener, at denne opfattelse ikke er rigtig, men på den anden side må vi erkende, at vi kan ikke med egen hånd afskaffe arbejdsløsheden. Vi kan begrænse den. Vi kan gøre alt, hvad der er muligt for at skaffe nye arbejdspladser, og vi kan også tilvejebringe en bedre fordeling af det arbejde, der nu engang er.

Arbejdsløsheden i Danmark er steget mindre, end den er steget Europa i almindelighed. Og det skyldes, at vi bevidst har sat ind på at forøge danske varers konkurrenceevne. Det skyldes, at vi har hjulpet mange til en efterlønsordning. Det skyldes, at vi har gennemført en lang række erhvervs- og beskæftigelsesfremmende foranstaltningen, men det er alt sammen ikke nok.

Noget af det vigtigste er at skabe tillid, ikke bare blandt arbejdsmarkedets organisationer, men også ude på det, vi kalder gulvet mellem arbejdere, funktionærer og ledelse. Vi må undgå en eksplosiv udvikling i pengeindkomsterne her i landet

Til gengæld må vi så love at sikre reallønnen først og fremmest for de almindelige indkomster, og vi må også fastholde det sociale sikkerhedsnet.

Så er der bedre muligheder for at kunne bakke op bag en erhvervfremmepolitik, som kan betyde nye investeringer i arbejdspladser.

Vi skal hjælpe landbruget over den krise, som store dele af landbruget er ude i. Der er mange arbejdspladser, og de skulle gerne bevares.

Vi skal have boligbyggeriet op på et mere rimeligt niveau, både for bygningsarbejdernes skyld, for håndværksmestrene, og fordi byggeriet også er ved at blive en betydelig eksportvare.

Vi lever under en international høj rente. Det er derfor at vi så gerne vil have en reform, som kan fremme kapital til en mere rimelig rente end den, der generelt og i store dele af verden nu engang er gældende.

De mange unge arbejdsløse er så afgjort det største problem. Det er vinter nu, men inden sommerferien, så er det nødvendige at Folketinget især får gennemført en lang række foranstaltninger, som virkelig kan dæmme op og gøre noget ved den uhyggelig udvikling for de unge arbejdsløse.

For cirka tre måneder siden var jeg gæst hos den kinesiske regering.

Det var en stor oplevelse at komme til Kina. En helt anden natur, en anden kultur, en anden levestandard og en anden levemåde. Alt var anderledes.

Jeg kunne naturligvis kun komme til at få kontakt med og tale med en meget, meget lille del af den én milliard indbyggere, der er i dette kæmpe rige.

Men mit indtryk var, at de var glade. De får mad hver dag, de har godt med tøj på kroppen, men boligstandarden, ja, der er der ingen tvivl om, at Kina er et uland.

Jeg bad flere gange den bilkortege, som man jo kører i, når man er på officielt besøg, om at stoppe på steder, hvor man var totalt uforberedt ind på vores besøg.

Og hvad oplevede vi? Kineserne bød os indenfor i deres lille hus, deres hytte eller måske deres klippe- eller jordhule. Hvad bestod det af? Et lille rum, et ildsted og en seng, der i øvrigt var lagt på stene. Hvad var malerierne i disse stuer? Det var udklip fra kulørte blade, der var klistret op på væggen. Og et miniature-tv kunne man møde selv, eller ofte, i de mest primitive hytter.

Det var fortid og nutid, der mødtes. Men det, der var det afgørende, det var, at kineserne var glade og stolte over de fremskridt, som de vitterligt har gjort

Nå, men sådan er det vistnok også herhjemme. Og alligevel må jeg konstatere, at det er vældig svært at bære en reallønsnedgang, selv om niveau, fra hvilket vi får en reallønsnedgang, er meget højt.

Jeg oplevede også noget andet i Kina nemlig at komme op på i Kinesiske Mur. Det fik mig til at tænke tilbage i historien på det tidspunkt, hvor det var muligt at dele verden op og sige: "Her er land. Det isolerer vi ved en meget høj og stærk mur, og så kan vi holde alt udefra ude". Men den tid er jo forbi. Den er forbi for Kina, og den har længe været forbi for Danmark. Verden hænger i høj grad sammen.

Jeg møder ofte det synspunkt, hvorfor vi i det lille Danmark skal interessere os

for, bruge penge og bruge tid på for eksempel at hjælpe den tredje verden. Hvorfor skal vi også interessere os for militærdiktaturer for eksempel i de sydamerikanske stater eller for eksempel Tyrkiet? Hvorfor skal vi interessere os for USA's støtte til antifolkelige kræfter nogle steder i verden?

Og hvad med Afghanistan? Det er langt væk. Skal vi ikke kritisere Sovjets invasion der? I den forbindelse kommer jeg jo i tanke om, at den sovjetiske ambassadør i nytår 1979, imellem jul og nytår 1979 opsøgte mig på Marienborg og meddelte: "Sovjetiske tropper er gået ind i Afghanistan på invitation af den afghanske regering."

Men militærdiktatur, besættelser eller hvad man nu kalder det – besættelser med eller uden invitation, det har en tendens til altid at vare for længe.

Det er derfor også rimeligt, at vi har en frygt, for eksempel for det, der sker i Polen. Polen er vores nabo.

Der er tale om en folkelig rejsning mod et stift og udemokratisk system. Og nu undertrykkes det ved militær undtagelsestilstand.

Jo, tingene hænger sammen, vi er en del, vi kan ikke isolere os. Her gælder ingen mur.

De økonomiske vanskeligheder er ikke specielt danske problem og danske vanskeligheder.

Verden er i uligevægt. Den er lammet i retning af at kunne skal flere arbejdspladser. Den bølge af arbejdsløshed, som også vi møder, giver sig for eksempel udslag i, at der er ti millioner arbejdsløse i Europa.

Men trods de modsætninger, der er, så er det nødvendigt, at vi arbejder internationalt om at løse de økonomiske problemer.

Det er nødvendigt, at vi også fastholder den dialog, som alligevel skal gøre forsøg på at skabe afspænding i verden.

Afspænding. Ja ikke mindst den faretruende udvikling på atomvåbnenes område fortæller os, at afspænding er mere vigtig end nogensinde.

Vi må sige fra over for det vanvittige kapløb om at få de største lagre af disse uhyggelige våben.

Derfor sætter jeg min lid til, at de forhandlinger, der nu er i gang mellem USA og Sovjet, må ende i, at fornuften sejrer.

Det som vi kalder den økonomiske krise eller tilbageslaget, det har vi måske også en vis sammenligning med i Bibelen.

Man taler om de syv magre år og de syv fede år. Desværre må jeg sige, at der ikke er udsigt til, at vi efter syv magre år nu står over for syv fede. Men lidt mindre kunne jo også gøre det.

Og hvad med de syv magre år vi har gennemlevet? Mon ikke det er en overdrivelse at kalde dem det? Syv lidt mindre gode år det er, hvad vi har haft. Tør vi håbe på, at de næste syv år bliver bare lidt bedre?

Der er i hvert fald nogle lyspunkter. Vores eksport er i betydelig stigning. Vi har en bedre balance på vores samhandel med udlandet end ingensinde tidligere. Det er en vigtig forudsætning for at løse mange problemer.

Vi vil også få en række fordele af den olie og den naturgas, som efterhånden kommer op fra Danmarks undergrund. Det vil betyde meget for os på det valutariske område. I mængder er dette noget helt nyt i Danmark.

Men vi skal ikke tage forskud på disse herligheder, for så store er disse herligheder jo heller ikke.

Men jeg ønsker alle et godt nytår!

Kilde

Mellbin, E.F. & Mellbin, F.-M.S. (2011) Nu gælder det Danmark! Statsministrenes nytårstaler (1. udg.) København: Lindhardt og Ringhof Forlag

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Den kolde Krig 1946-1989, Nytårstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/anker-joergensens-nytaarstale-1982>